

Asia: VN/35729/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi sosiaalihuoltolain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Taustatiedot lausunnonantajalta

Edustan

Muu järjestö tai yhdistys

Lausunnonantajan lausunto

1 Onko ehdotus kokonaisuudessaan kannatettava?

Osittain ei

Perustelut tiiviisti esityksen kannatettavuudesta?

Lakiehdotuksen tavoitteet palvelujen selkeyttämisestä, varhaisen tuen vahvistamisesta ja palveluiden joustavuuden lisäämisestä ovat pääosin kannatettavia myös neurokirjon henkilöiden, kuten kehityksellinen kielihäiriö oireisten ja heidän perheidensä näkökulmasta. Myönteistä on pyrkimys vähentää palvelukatkoksia, vahvistaa yksilöllistä tukea ja mahdollistaa pitkäjänteisempi asiakastyö.

Kokonaisuuteen liittyy kuitenkin merkittäviä huolia siitä, että sääntelyn väljentyminen, määrärahasidonnaisuus ja hyvinvointialueiden taluspaineet voivat lisätä alueellista eriarvoisuutta sekä heikentää erityistä tukea tarvitsevien lasten, nuorten ja työikäisten palveluiden saatavuutta.

Uudistuksen onnistuminen edellyttää riittäviä henkilöstöresursseja, vahvaa neurokirjo-osaamista, selkeitä toimintamalleja sekä sitä, että palveluiden yhdenvertaisuutta ja vaikutuksia seurataan systemaattisesti myös neurokirjon henkilöiden näkökulmasta. Suomen Kielipolku SLI ry ei kannata tämän lainsäädäntökokonaisuuden läpiviemistä.

2 Vastaavatko ehdotukset esityksen tavoitteita?

Osittain ei

Perustelut tiiviisti esityksen tavoitteista?

Vaikutuksia palvelujärjestelmän toimivuuteen, asiakkaiden avunsaantiin ja haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten arkeen ei ole arvioitu riittävästi. Erityisen huolestuttavaa on, että muutokset kohdistuvat ryhmiin, joiden asema on jo valmiiksi heikko ja joiden selviytymistä aiemmat sosiaaliturvan heikennykset sekä terveystenonien kasvu ovat jo kuormittaneet. Lakiehdotuksessa todetaan, että muutokset kohdistuvat samoihin ihmisryhmiin, joihin on jo aiemmin kohdistettu sosiaaliturvan tasoa alentavia ja kustannuksia lisääviä toimia.

3 Lausuntopalaute luvusta 1, onko erityistä tukea tarvitsevaa asiakasta koskeva pykäläesitys 5 a § kannatettava?

Osittain ei

Perustelut tiiviisti esityksen kannatettavuudesta?

Erityistä tukea tarvitsevan asiakkaan aseman täsmentäminen on lähtökohtaisesti myönteistä, koska se voi parantaa tuen kohdentumista ja auttaa tunnistamaan tilanteet, joissa tarvitaan vahvempaa ammatillista tukea. Samalla on kuitenkin tärkeää varmistaa, ettei määrittely kavennu niin, että tuen saaminen vaikeutuu tai että erityisen tuen tarve tulkitaan liian suppeasti.

Henkilöiden, joilla on kehityksellinen kielihäiriö ja heidän perheidensä tilanteissa arjen jatkuva kuormittavuus ei aina näy ulospäin, vaikka tuen tarve voi olla merkittävä ja jatkuvaa. Erityistä tukea tarvitsevan asiakkaan määritelmä jää osin tulkinnanvaraiseksi, mikä voi johtaa epäyhdenvertaisiin käytäntöihin.

Lisäksi on huomioitava, että erityisen tuen tarve voi olla elämänkaaren mittainen, mikä edellyttää pitkäjänteistä ja johdonmukaista tukea. Siksi määrittelyyn tulee olla riittävän laaja ja joustava, jotta se tunnistaa myös vähemmän näkyvät, mutta olennaiset tuen tarpeet. Tämän vuoksi on tarpeen vahvistaa ammattilaisten osaamista tuen tarpeen tunnistamisessa sekä varmistaa selkeät ja yhdenmukaiset käytännön ohjeet palveluihin ohjaamisesta.

Lakiehdotus vahvistaa erityistä tukea tarvitsevien asemaa, mutta sen vaikutukset riippuvat ratkaisevasti siitä, miten tunnistaminen, henkilökohtainen työskentely ja asiakaslähtöisyys toteutuvat käytännössä. Ilmaisuu "riittävän usein" on väljä ja edellyttää täsmentämistä, jotta tapaamisten määrä ei muodostuisi hyvinvointialueittain kohtuuttoman erilaiseksi.

4 Lausuntopalaute luvusta 2, onko erillinen hyvinvoinnin edistämistä koskeva 10 a § kannatettava?

Osittain kyllä

Perustelut tiiviisti esityksen kannatettavuudesta?

Erillinen hyvinvoinnin edistämistä koskeva 10 a § on kannatettava. Pykälä selkeyttää sosiaalihuollon roolia hyvinvoinnin, osallisuuden ja ennaltaehkäisevän tuen vahvistamisessa sekä korostaa

yhteistyötä kuntien, järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa. Tämä on tärkeää erityisesti neurokirjon henkilöiden ja heidän perheidensä näkökulmasta, sillä oikea-aikainen ja matalan kynnyksen tuki voi ehkäistä kuormittumista ja vähentää raskaampien palvelujen tarvetta.

Järjestöjen roolin tunnistaminen on keskeistä, koska järjestöt tavoittavat monia ryhmiä, jotka eivät välttämättä hakeudu viranomaispalveluihin, ja tarjoavat tukea, yhteisöllisyyttä ja varhaista apua. Neurokirjon perheille järjestöjen toiminta on usein merkittävä osa arjen tukea ja palvelujärjestelmän täydentämistä.

Pykälän tavoitteet eivät kuitenkaan saa jäädä yleiselle tasolle, vaan hyvinvoinnin edistämisen tulee näkyä käytännössä saavutettavina, riittävinä ja yhdenvertaisina tukimuotoina. Tämä edellyttää, että hyvinvointialueilla on selkeät rakenteet, riittävät resurssit ja toimiva yhteistyö järjestöjen kanssa, jotta ennaltaehkäisevä työ toteutuu aidosti ja tavoittaa myös ne henkilöt, joiden tuen tarve ei ole helposti näkyvissä.

5 Lausuntopalaute luvusta 3 - sosiaalityö ja sosiaaliohjaus: Ovatko ehdotukset selkeitä ja toteutettavissa olevia?

Osittain ei

Perustelut tiiviisti?

Tuen tarpeeseen vastaamisen osalta on varmistettava, ettei tuen saaminen vaikeudu ehdotusten myötä. Henkilöille, joilla on kehityksellinen kielihäiriö ja heidän perheilleen, avun hakeminen voi olla jo lähtökohtaisesti haastavaa. Jos ensimmäinen kontakti ei johda konkreettiseen tukeen, riski palveluista putoamiseen kasvaa.

6 Lausuntopalaute luvusta 3 - lapsiperhepalvelu: Onko ehdotus uudesta lapsiperhepalvelusta ja siihen sisältyvästä taloudellisesta tuesta selkeä ja toteutettavissa oleva?

Ei

Perustelut tiiviisti?

Vaikka tavoitteena on palvelujärjestelmän selkeyttäminen ja joustavampi tuki yhdistämällä perhetyö, kasvatus- ja perheneuvonta, tehostettu perhetyö ja perhekuntoutus yhdeksi kokonaisuudeksi, sääntelyn väljentyminen ja palvelun yleisluonteisuus voivat johtaa suuriin alueellisiin eroihin. Neurokirjon lasten ja muiden erityistä tukea tarvitsevien perheiden kannalta on merkittävä riski, että erityisosaaminen heikkenee ja palvelun sisältöä kavennetaan säästösyistä.

Palvelun kokoaminen yhteen edellyttää hyvinvointialueilta laajaa rakenteellista ja toiminnallista uudistamistyötä, ja alueiden vaihtelevat valmiudet voivat heikentää palvelujen yhdenvertaisuutta sekä viivästyttää tuen saatavuutta. Asiakkaan kannalta on olennaista, että hän ymmärtää, mitä tukea on tarjolla ja miten palveluihin pääsee.

Monialaisen kasvatus- ja perheneuvonnan lakisääteisen velvoitteen poistaminen heikentäisi palvelun laatua ja vaikuttavuutta. Psykologien työpanoksen arvioidaan vähenevän merkittävästi, vaikka heidän asiantuntemuksensa on keskeistä lapsen ja perheen tilanteen kokonaisvaltaisessa arvioinnissa. Psykologien osaamista ei voida korvata muilla ammattiryhmillä ilman, että arviointi ja tuki heikkenevät. Tämä lisää riskiä tilanteiden kriisiytymisestä, raskaampien palvelujen tarpeesta ja lastensuojelun kuormituksen kasvusta. Siksi kasvatus- ja perheneuvola tulee säilyttää sosiaalihuoltolaissa omana palvelunaan moniammatillisine työryhmineen.

7 Lausuntopalaute luvusta 3 - Onko ehdotus uudesta työikäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuen palvelusta selkeä ja toteutettavissa oleva?

Ei

Perustelut tiiviisti?

Ehdotus on rakenteellisesti selkeä, mutta sen toteutettavuuteen liittyy kuitenkin merkittäviä huolia erityisesti siksi, että palvelu olisi määrärahasidonnainen eikä enää subjektiivinen oikeus. Tämä voi johtaa alueellisiin eroihin palveluiden saatavuudessa ja siihen, että osa tukea tarvitsevista jää palveluiden ulkopuolelle. Kehityksellinen kielihäiriö kohderyhmän näkökulmasta on tärkeää, että palvelu säilyy riittävän matalan kynnyksen, joustavana ja yksilöllisenä sekä että henkilöstöllä on riittävä neurokirjon osaaminen. Uudistuksen onnistuminen edellyttää myös riittäviä henkilöstöresursseja, koulutusta ja selkeitä toimintamalleja, jotta palvelu ei jää käytännössä liian vähäiseksi suhteessa asiakkaiden tuen tarpeisiin. Lisäksi palvelun vapaaehtoisuuteen perustuva osallistuminen voi johtaa siihen, että osa asiakkaista jää palvelujen ulkopuolelle, mikä voi lisätä ongelmien kasautumista ja muiden palvelujen tarvetta.

Kuntouttava työtoiminta on tärkeä palvelu henkilöille, joilla on tuen tarvetta työ- ja toimintakyvyn vahvistamisessa. Se tukee toimintakykyä, ehkäisee syrjäytymistä ja toimii ensivaiheena kohti työllistymistä tai koulutusta. Ehdotetut muutokset, kuten velvoittavuuden sekä kulukorvausten ja matkakorvausten poistaminen, heikentäisivät toiminnan keskeisiä edellytyksiä. Rakenteiden ja taloudellisen tuen purkaminen lisäisi riskiä passivoitumiseen, osallisuuden heikkenemiseen ja syrjäytymiseen. Kuntouttavaan työtoimintaan tehtävät heikennykset vaikuttaisivat erityisesti niihin asiakkaisiin, joille palvelu on ollut tärkeä väylä kohti osallisuutta ja yhteiskuntaan kiinnittymistä.

Ehdotettu työikäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuki ei korvaa kuntouttavan työtoiminnan roolia, sillä se ei olisi työttömyysturvalain mukainen työllistymistä edistävä palvelu eikä tarjoaisi vastaavia rakenteita, tavoitteellisuutta tai taloudellisia kannusteita. Uusi palvelu perustuisi vapaaehtoisuuteen, mikä voi jättää tuen tarpeessa olevia henkilöitä palvelujen ulkopuolelle. Tämän vuoksi kuntouttavasta työtoiminnasta annettua erillislakia ei tule kumota, ja sosiaalisen kuntoutuksen palveluiden jatkuvuus on turvattava.

8 Muu lausuntopalaute lukuun 3?

-

**9 Lausuntopalaute sosiaalihuollon toteuttamisen alkuvaiheessa: neuvonta ja ohjaus, vireilletulo ja sosiaalihuollon asiakkuus, yhteyden saaminen sosiaalihuoltoon ja tuen tarpeen arviointi (luvut 2 ja 4)
Ovatko ehdotukset selkeitä ja toteutettavissa olevia?**

Osittain kyllä

Perustelut tiiviisti?

Ehdotus siitä, että asianomaisella on oikeus henkilökohtaiseen keskusteluun sosiaalihuollon ammattihenkilön kanssa seitsemän arkipäivän sisällä asiansa vireilletulon jälkeen on hyvä ja tukee tavoitetta tuen saannin oikea-aikaisuudesta. Palveluihin pääsyn selkeyttäminen on kannatettavaa. Tärkeää kuitenkin on, että alkuvaiheen arviointia ei kevennetä tavalla, joka voi heikentää asiakkaan tilanteen kokonaisvaltaista arviointia, erityisesti silloin, kun on kyse neurokirjon henkilöstä. On tärkeää varmistaa, että joustavuuden lisäämisen rinnalla säilyy riittävä velvoittavuus palvelujen toteutumisesta kohtuullisessa ajassa, jotta asiakkaiden yhdenvertainen kohtelu ja oikeusturva toteutuvat.

10 Lausuntopalaute luvusta 4 – asiakassuunnitelma ja omatyöntekijä? Ovatko ehdotukset selkeitä ja toteutettavissa olevia?

Osittain kyllä

Perustelut tiiviisti?

Pidämme asiakassuunnitelmaa ja omatyöntekijää välttämättöminä rakenteina, jotka turvaavat tuen jatkuvuuden ja kokonaisuuden hallinta. Asiakassuunnitelman laatiminen erityistä tukea tarvitsevalle asiakkaalle on tärkeää ja suunnitelman tarkistaminen säännöllisesti on tärkeää. Erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden kohdalla olisi perusteltua säätää nimenomainen subjektiivinen oikeus omatyöntekijään. Asiakkaan kanssa asiakastyö tekevän on oltava sosiaalihuollon ammattihenkilölaissa tarkoitettu sosiaalityöntekijä. Tämä vahvistaisi asiakkaan oikeusturvaa ja varmistaisi, että kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevilla on pysyvä ja selkeä vastuuhenkilö, joka huolehtii palvelujen kokonaisuudesta.

Neurokirjon henkilöiden, kuten kehityksellinen kielihäiriö oireisten ja heidän läheistensä kohdalla omatyöntekijän rooli on erityisen tärkeä, koska palvelujen toimivuus edellyttää kokonaisuuden tuntemista, tilanteen seuranta ja eri tukimuotojen yhteensovittamista. Subjektiivinen oikeus omatyöntekijään varmistaisi, että tuki ei ole riippuvainen alueellisista tulkinnoista tai resurssivaihteluista, vaan toteutuu yhdenvertaisesti kaikilla hyvinvointialueilla. Jos omatyöntekijän vastuu rajataan liian kapeaksi, riski palvelujen pirstoutumisesta ja vastuun siirtymisestä omaisille kasvaa. Asiakassuunnitelman ja omatyöntekijän tulee muodostaa toimiva rakenne, joka tukee asiakkaan arkea ja varmistaa tuen jatkuvuuden.

11 Lausuntopalaute luvusta 4 - erityistä tukea tarvitsevan lapsen sosiaalityöntekijän asiakasmitoitus. Onko ehdotus selkeä ja toteutettavissa oleva?

Osittain ei

Perustelut tiiviisti?

Vaikka asiakasmitoituksen tavoitteena on vahvistaa erityistä tukea tarvitsevien lasten oikeutta laadukkaaseen ja oikea-aikaiseen sosiaalityöhön, sen toteutuminen edellyttää enemmän sosiaalityöntekijäresursseja. Lastensuojelun mitoituksen käyttöönotto on jo osoittanut, että tiukat asiakasmäärärajat voivat käytännössä viivästyttää asiakkuuden alkamista ja synnyttää jonoja. Sama riski koskee nyt ehdotettua mitoitusta: jos omatyöntekijän enimmäismäärä täyttyy, lapsi voi joutua odottamaan tarvitsemaansa sosiaalityöntekijää. Lisäksi on riski, että lapsia ei määritellä erityistä tukea tarvitseviksi vain siksi, ettei mitoitus sallisi heidän siirtymistään oikean tuen piiriin.

12 Muu lausuntopalaute lukuun 4?

-

13 Lausuntopalaute luvusta 5 - sosiaalityöntekijän erityiset tehtävät. Onko ehdotus selkeä ja toteuttavissa oleva?

Osittain ei

Perustelut tiiviisti?

On myönteistä, että lakiesitys täsmentää sosiaalityöntekijän vastuuta vaativissa asiakastilanteissa. Selkeä vastuunjako voi parantaa päätöksenteon laatua ja oikeusturvaa erityisesti lastensuojelussa. Samalla esitetty sääntely sisältää merkittäviä riskejä neurokirjon lasten ja perheiden näkökulmasta, mikäli osaamisvaatimuksia ei täsmennetä.

49 c § korostaa sosiaalityöntekijän vastuuta tilanteissa, joissa arvioidaan suojelutarvetta ja tehdään vaativia ratkaisuja. Tämä voi parantaa päätösten laatua, mutta lisää myös riskiä siitä, että tulkinnat yksilön tilanteesta korostuvat liikaa.

Neurokirjon perheiden kohdalla on erityinen riski, että lapsen tai vanhemman neurokirjon piirteet tulkitaan virheellisesti ongelmina tai puutteina, perheen tuen tarve muuttuu suojelutarpeen tulkinnaksi ja lastensuojelun toimenpiteisiin ryhdytään tilanteissa, joissa riittäisi oikea-aikainen tuki. Lisäksi sosiaalityöntekijän rooli monialaisen yhteistyön johtajana voi toimia perheiden kannalta hyvin vain, jos mukana on riittävä neurokirjon asiantuntemus. Ilman tätä riski virhearvioihin kasvaa.

Pykälä voi vahvistaa oikeusturvaa selkeyttämällä vastuuta, mutta käytännössä vaikutus riippuu osaamisesta. Jos neurokirjon erityispiirteitä ei tunnisteta, perheen oikeus yksilölliseen arviointiin ei toteudu, perheen osallisuus voi heikentyä, ja päätöksenteko voi siirtyä liiaksi viranomaislähtöiseksi. Neurokirjon perheillä on jo nykytilassa kokemuksia vääristä tulkinnoista ja heikosta kuulluksi tulemisesta. Esitetty sääntely voi vahvistaa tätä epätasapainoa.

Sosiaalityöntekijän erityiseen tehtävään tulee sisältyä velvoite huomioida neurokehitykselliset erityispiirteet. Neurokirjon piirteitä ei tule tulkita sellaisenaan suojelun tarpeeksi. Päätöksenteon

tulee perustua myös neurokirjon erityisosaamiseen. Perheen näkemykselle tulee antaa painoarvoa arjen toimivuuden arvioinnissa.

Ehdotettu 49 c § voi parantaa vaativan sosiaalityön laatua, mutta ilman tarkennuksia se sisältää riskin neurokirjon perheiden oikeusturvan heikentymisestä. Sääntelyn tulee varmistaa osaaminen ja yksilöllinen arviointi, jotta perheiden oikeudet toteutuvat yhdenvertaisesti.

14 Lausuntopalaute luvusta 5 - sosiaalihuollosta vastaava viranhaltija. Onko ehdotus selkeä ja toteuttavissa oleva?

Osittain ei

Perustelut tiiviisti?

Lakiehdotus luo edellytykset sosiaalihuollon johtamisen vahvistamiselle, mutta sen vaikutukset riippuvat ratkaisevasti siitä, miten asiakaslähtöisyys, erityisryhmien tarpeet ja yhteistyö järjestöjen kanssa toteutetaan käytännössä.

Lain toimeenpanossa on varmistettava, että sosiaalihuollon erityisluonne säilyy, asiakkaan yksilölliset tarpeet eivät huku rakenteelliseen ohjaukseen, neurokirjon henkilöiden erityistarpeet ja palvelujen saavutettavuus huomioidaan systemaattisesti.

15 Lausuntopalaute sosiaalihuollon asiakastietojen kirjaamisesta. Onko ehdotus selkeä ja toteuttavissa oleva?

Osittain ei

Perustelut tiiviisti?

Kirjaamisen keventämisen osalta on varmistettava, ettei kirjaamista kevennetä niin paljon, että asiakkaan tilanne jää puutteellisesti näkyviin. Sosiaalihuollossa kirjaukset ovat keskeisiä sekä asiakkaan oikeusturvan että työn jatkuvuuden kannalta, ja niiden tulee antaa toiselle työntekijälle riittävä kokonaiskuva asiakkaan tilanteesta, jotta tuki voidaan kohdentaa oikein ja oikea-aikaisesti.

16 Lausuntopalaute asiakasmaksuihin ehdotetuista muutoksista?

Neurokirjon henkilöillä palvelujen tarve on usein monimuotoista (esim. kuntoutus, tuki arkeen, perhepalvelut) ja pitkäkestoista. Asiakasmaksut kasaantuvat useista eri palveluista ja muodostavat merkittävän taloudellisen rasitteen. Erityisesti lapsiperheissä palvelut voivat kohdistua koko perheeseen ja voivat heikentää perheen taloudellista turvallisuutta.

Asiakasmaksut voivat jopa muodostaa kynnyksen palveluihin hakeutumiselle. Neurokirjon henkilöille tämä on erityisen ongelmallista, koska oikea-aikainen tuki on keskeistä toimintakyvyn säilymiselle ja palvelujen viivästyminen lisää raskaampien palvelujen tarvetta. Perheet saattavat joutua

viivyttämään tai välttelemään palvelujen käyttöä kustannussyistä ja tuen tarve kasvaa ja monimutkaistuu.

Neurokirjon henkilöiden tarpeet eivät ole lyhytaikaisia tai satunnaisia, vaan usein elämänmittaisia. Tämän vuoksi maksullisuus kohdistuu epätasaisesti, sillä sama henkilö joutuu maksamaan toistuvasti välttämättömistä palveluista ja maksurasitus kohdistuu juuri niihin, joilla on suurin tuen tarve. Tämä voi heikentää yhdenvertaisuuden toteutumista verrattuna henkilöihin, joilla palvelutarve on tilapäinen.

Vaikka asiakasmaksulaissa on säännöksiä maksujen alentamisesta ja perimättä jättämisestä, käytännössä tieto näistä mahdollisuuksista on puutteellista ja hakeminen voi olla kuormittavaa. Neurokirjon henkilöille ja heidän perheilleen tämä voi muodostaa tosiasiallisen esteen maksujen kohtuullistamiselle. Maksujen kertymistä tulee tarkastella kokonaisuutena erityisesti pitkäaikaisissa asiakkuuksissa. Asiakkaille tulee antaa selkeä ja saavutettava tieto oikeudesta maksujen alentamiseen. Asiakasmaksuja koskevassa sääntelyssä ja sen soveltamisessa tulisi ottaa huomioon, että maksuja tulisi alentaa tai poistaa, ensisijaisesti silloin, kun palvelu on välttämätöntä arjessa selviytymiselle.

17 Lausuntopalaute muista säädösmuutosehdotuksista?

-

18 Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotusten taloudellisista vaikutuksista?

Ei

Perustelut tiiviisti?

Esitysluonnos ei anna riittävää kuvaa lakimuutosten taloudellisista vaikutuksista. Arviointi tarkastelee muutoksia kapeasti ja nojaa lyhyen aikavälin säästöihin ilman riittävää arviota toimeenpanon kustannuksista. Pitkän aikavälin vaikutuksia kuten varhaisen tuen heikkenemisen ja palveluihin pääsyn viivästymisen mahdollisesti lisäämää raskaampien palvelujen tarvetta, ei ole arvioitu riittävästi. Myöskään henkilöstöressurssien, osaamisen ja työkuormituksen muutoksia ei huomioida talousarviossa, vaikka ne vaikuttavat suoraan palvelujen laatuun ja kustannuskehitykseen. Kokonaisuutena taloudellinen arviointi ei anna kattavaa kuvaa uudistuksen todellisista kustannuksista, riskeistä ja vaikutuksista pidemmällä aikavälillä.

19 Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotusten muista vaikutuksista ja yhteisvaikutuksista?

Ei

Perustelut tiiviisti?

Esitysluonnos ei anna riittävää kuvaa lakiehdotusten muista vaikutuksista tai niiden yhteisvaikutuksista. Vaikutusten arviointi jää monin kohdin puutteelliseksi, ja esityksessä todetaan, ettei vaikutuksia ole voitu arvioida. Tämä heikentää kokonaiskuvaa siitä, miten uudistus vaikuttaisi palvelujärjestelmään, kustannuksiin ja asiakkaiden asemaan.

Lapsiperheiden palvelujen näkökulmasta yhteisvaikutusten arvioinnin puutteet ovat merkittäviä. Kasvatus- ja perheneuvonnan psykososiaalisen tuen kaventuminen voi heikentää perhelähtöistä työtettä ja lisätä raskaampien palvelujen, kuten lastensuojelun ja erikoissairaanhoidon, tarvetta. Varhaisten perheinterventioiden vaikutuksia ei ole huomioitu, vaikka ne ovat usein kustannustehokkaita ja ehkäisevät ongelmien kasautumista. Näiden vaikutusten sivuuttaminen lisää riskiä kustannusten siirtymisestä perustason palveluista korjaaviin palveluihin pitkällä aikavälillä.

Selin Hannele
Suomen Kielipolku SLI ry